

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sž/17/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013200564
Dátum vydania rozhodnutia:	15.01.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6013200564.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Centrum ekologických informácií, Suché Mýto 19, Bratislava, proti žalovanému: Obec Bystrá, so sídlom Bystrá č. 62, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného, konajúc o odvolaní podanom spoločnosťou Bardáč, s.r.o., so sídlom Búdková 4, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/70/2013-24 zo dňa 28. januára 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/70/2013-24 zo dňa 28. januára 2014 o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým uznesením konanie zastavil a rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

Krajský súd dospel k záveru, že ak nedošlo k začatiu konania o poskytnutie informácií, nezačala plynúť ani lehota na vybavenie žiadosti. Potom nemôže platiť ani právna domnienka, že existuje fiktívne rozhodnutie podľa § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o slobode informácií“), t.j. neplatí fikcia, že osoba povinná v správnom konaní vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informácie. Tým, že nenastala fikcia vydania rozhodnutia, neexistuje rozhodnutie napadnuté žalobou, preto nie je daný predmet súdneho prieskumu. Vzhľadom na túto skutočnosť krajský súd konanie podľa § 104 ods. 1 O.s.p. zastavil, pretože konaniu o rozhodnutí vo veci bránila neodstrániteľná prekážka konania.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p., v spojení s § 246c O.s.p.

II.

Proti tomuto uzneseniu podal v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) odvolanie elektronicky, opatrené zaručeným elektronickým podpisom Mgr. Róbert Bardáč, advokát a konateľ spoločnosti Bardáč, s.r.o., a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnuté uznesenie zrušil a vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Napadnuté uznesenie považuje za nezákonné z dôvodov, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. a) O.s.p.) a napadnutým uznesením odňal krajský súd žalobcovi možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.). Podľa neho krajský súd predčasne uzavrel absenciu rozhodnutia, ktoré má byť predmetom prieskumu, pretože žalobca nedostal priestor pre to, aby v rámci dokazovania mohol dostupnými prostriedkami preukázať jeho existenciu. Namiesto zastavenia konania, mal krajský súd v prípade pochybností nariadiť pojednávanie. Žalobca ďalej tvrdí, že prijímanie podaní podpísaných zaručeným elektronickým podpisom je pre žalovaného technicky vykonateľný spôsob prijatia podania.

III.

Žalovaný sa k odvolaniu vyjadril tak, že navrhuje odvolanie žalobcu zamietnuť, keďže odvolaním napadnutý rozsudok považuje za správny a zákonný v celom rozsahu a navrhuje rozsudok krajského súdu potvrdiť. Zároveň trval na svojom stanovisku obsiahnutom vo vyjadrení k žalobe.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre konanie o odvolaní proti uzneseniu krajského súdu a je potrebné odvolanie odmietnuť.

Najvyšší súd skúmajúc podmienky konania o odvolaní zistil, že v pripojenom súdnom spise krajského súdu sa nachádza vo fotokópii prezidiálna plná moc udelená žalobcom spoločnosti Bardáč, s.r.o., pre viaceré správne konania, ako aj pre konania vo veciach preskúmania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v územnej pôsobnosti krajského súdu. Zo žaloby vyplýva, že plná moc na zastupovanie v súdnom konaní je založená v spisoch súdnej správy krajského súdu. Najvyšší súd však originálom plnomocenstva preukazujúceho zastúpenie žalobcu spoločnosťou Bardáč, s.r.o., nedisponuje a to v žiadnej forme.

Zistiť túto skutočnosť najvyšší súd v zmysle § 211 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. vyzval spoločnosť Bardáč, s.r.o., na predloženie originálu plnomocenstva pre zastupovanie žalobcu v tunajšom konaní (výzva zo dňa 23.07.2014, doručená dňa 01.08.2014). Na výzvu nereagoval.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 24 O.s.p. účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Ak nejde o zastupovanie podľa § 26, môže si účastník zvoliť za zástupcu len fyzickú osobu. V tej istej veci môže mať účastník súčasne len jedného zvoleného zástupcu; to neplatí, ak ide o zastúpenie podľa § 25.

Podľa § 25 ods. 1 O.s.p., ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa § 28 ods. 1 O.s.p., zástupcovi, ktorého si účastník zvolil, udelí písomne alebo ústne do zápisnice plnomocenstvo buď pre celé konanie alebo len pre určité úkony.

Úkonom, ktorým účastník splnomocňuje advokáta na základe spravidla príkaznej zmluvy podľa § 724 a nasl. Občianskeho zákonníka sa realizuje jeho základné právo na právnu pomoc v súdnom konaní.

Plnomocenstvo, ktoré sa udelí advokátovi sa nemôže obmedziť na jednotlivé úkony, pretože by to

odporovalo nielen zákonu, ale aj podstate tohto zastupovania. Také plnomocenstvo sa považuje za procesné plnomocenstvo a musí byť súdu predložené v originále. Plnomocenstvo udelené advokátovi musí byť žalobcom výslovne udelené pre konanie pred súdom, tzn. že plnomocenstvo iba pre predchádzajúce konanie pred orgánom verejnej správy je nepostačujúce.

Zákonné predpoklady na zastupovanie účastníka advokátom obsahuje zákon č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“).

Podľa § 12 ods. 1 zákona o advokácii, advokát môže vykonávať advokáciu ako fyzická osoba (samostatne alebo v združení spolu s inými advokátmi) alebo ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, komplementár komanditnej spoločnosti alebo ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.

Z citovaných zákonných ustanovení týkajúcich sa zastúpenia na základe plnomocenstva vyplýva, že účastník konania môže udeliť plnomocenstvo na zastupovanie v občianskom súdnom konaní advokátovi - fyzickej osobe, ako aj právnickej osobe založenej podľa zákona o advokácii. Účastníka konania môže zastupovať v súdnom konaní verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť a spoločnosť s ručením obmedzeným, ktoré boli založené na účel výkonu advokácie. Tieto spoločnosti nesmú mať iný predmet podnikania ako poskytovanie právnych služieb. Ak účastník konania udelí plnomocenstvo právnickej osobe založenej na účely výkonu advokácie, na súde ho bude zastupovať spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, komplementár komanditnej spoločnosti, konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným alebo nimi poverený zamestnanec (advokátsky koncipient).

Nedostatok procesného plnomocenstva je nedostatkom podmienky konania, ktorý možno odstrániť (§ 104 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), pričom opatrením súdu na odstránenie nedostatku preukázania zastúpenia je spravidla výzva tomu, kto vystupuje ako splnomocnenec, prípadne účastníkovi, aby v určenej lehote predložil plnomocenstvo, alebo aby k udeleniu plnomocenstva došlo ústne do zápisnice. To platí tak v prípade, kedy plnomocenstvo nebolo v konaní predložené vôbec, ako aj v prípade, že bolo predložené s takými nedostatkami, pre ktoré ho nebolo možné považovať za platné.

V prípade, ak odvolanie podáva advokát v mene účastníka konania ako jeho zástupca bez toho, aby bolo preukázané jeho oprávnenie na zastupovanie spôsobom uvedeným v § 28 ods. 1 O.s.p., ide o nedostatok procesnej podmienky konania, ktorý možno odstrániť. Súd je povinný skúmať splnenie tejto procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť. Súd je povinný skúmať splnenie tejto podmienky konania v každom štádiu konania, t.j. aj v odvolacom konaní a ak nie je splnená, musí vyzvať účastníka na jej odstránenie. Uvedená zásada platí aj v prípade, ak odvolací súd plnomocenstvo založené v spise pred podaním odvolania, nepovažuje za postačujúce na preukázanie zastupovania účastníka v konaní.

Občiansky súdny poriadok (§ 28) okrem plnej moci pre celé konanie (tzv. procesné plnomocenstvo) pozná aj plnomocenstvo všeobecné (oprávňujúce zastupovať účastníka v každom súdnom konaní, nech ide o ktorúkoľvek vec). Pritom tzv. všeobecné plnomocenstvo bolo možné založiť do spisov súdnej správy príslušného súdu a v konkrétnej veci sa naň odvolať, na jeho existenciu musel účastník alebo ním zvolený zástupca súd upozorniť (R 43/2003).

Z uvedeného je zrejmé, že je nutné rozlišovať medzi udelením plnomocenstva a preukazovaním jeho udelenia. Toto sa deje jednak predložením originálu plnomocenstva, alebo jeho udelením ústne do zápisnice súdu (§ 28 ods. 1 O.s.p.).

Na založenie, resp. uschovanie všeobecného plnomocenstva do spisov súdnej správy sa vzťahovala Inštrukcia ministerstva spravodlivosti č. 18/1964 o účasti organizácií a štátu v súdnom konaní a o ich zastupovaní, ktorá umožňovala aj advokátom zastupujúcim „organizáciu alebo štát“ uschovať udelené všeobecné plnomocenstvo v správnych spisoch súdu, ktorý vo veci koná.

Citovaná inštrukcia bola však s účinnosťou od 19.03.2012 Inštrukciou ministerstva spravodlivosti č.

10/2012 zrušená (čl. 15a ods. 2; príloha č. 1a) bez náhrady. Z tohto dôvodu súdy nie sú už ani oprávnené ani povinné akceptovať preukazovanie udelenia plnomocenstva na zastupovanie v občianskom súdnom konaní vrátane konania v správnom súdnictve poukazom na originál všeobecného plnomocenstva uschovaného v spisoch správy súdu, ktorý vec prejednáva. Tým súčasne strácajú opodstatnenie rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 2Cdo/112/2011, 7Cdo/45/2011, 4Cdo/70/2011, 5Cdo/54/2011, 2Cdo/56/2011, ako aj 3Cdo/76/2012, ktorých právne posúdenie sa vzťahovalo na obdobie účinnosti inštrukcie č. 18/1964.

Aj v čase jej účinnosti inštrukcia č. 18/1964 vyžadovala uschovanie originálu plnomocenstva v spise súdnej správy súdu, ktorý vo veci koná, t.j. na každom jednom súde, ktorý dotknutú vec prejednáva a rozhoduje o nej samostatne (bod III in fine). Táto požiadavka na preukázanie udeleného plnomocenstva žiadnym spôsobom nespochybňuje rozsah udeleného plnomocenstva podľa § 25 ods. 1 O.s.p.

Pokiaľ aj krajský súd disponoval originálom plnomocenstva udeleného žalobcom spoločnosti Bardač, s.r.o., a mohol si teda jeho udelenie riadne overiť, najvyšší súd túto možnosť nemá. Preukázanie existencie plnomocenstva pritom nie je skutočnosťou, ktorej preukazovanie môže účastník ponechať na vyhľadávacej povinnosti súdu (§ 120 ods. 1 a 2 O.s.p.). Je pritom vecou dohovoru účastníka konania a ním zvoleného zástupcu, koľko vyhotovení písomného plnomocenstva za účelom preukázania existencie tohto ich vzťahu bude existovať.

Advokátska kancelária Bardač, s.r.o., si zrejme nesprávne vyložila ustanovenie už dva roky zrušenej Inštrukcie č. 18/1964 o možnosti (potrebe) uschovať „originál plnomocenstva v spise súdnej správy súdu, ktorý vo veci koná“ a plnomocenstvo, ktorým by preukázala oprávnenie podať odvolanie v tunajšej veci v mene a na účet žalobcu, nepredložila ani na výslovnú výzvu najvyššieho súdu. Nie je snád' nutné zdôrazňovať, že pokiaľ je vo veci podané odvolanie, je daná funkčná príslušnosť dvoch súdov vo veci konať, voči ktorým je potrebné udelenie plnomocenstva na zastupovanie jednoznačne preukázať.

Je známkou dobrej praxe advokáta nechať si od klienta podpísať viacero písomných vyhotovení plnomocenstva v jednej veci, resp. v prípade, že vyvstane potreba ďalšieho preukazovania právneho zastúpenia, klienta kontaktovať za účelom zabezpečenia originálu písomného plnomocenstva.

Ako z vyššie uvedeného vyplýva, najvyššiemu súdu bolo vo veci žalobcu predložené odvolanie signované (zaručeným elektronickým podpisom) spoločnosťou Bardač, s.r.o., ktorá napriek výzve najvyššieho súdu nepreukázala svoje oprávnenie na tento úkon v mene a na účet žalobcu. Preto nemožno mať za to, že odvolanie bolo podané žalobcom, a je naopak na mieste uzavrieť, že toto podala spoločnosť Bardač, s.r.o., vo vlastnom mene a na vlastný účet.

Podľa § 218 ods. 1 O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré a) bolo podané oneskorene; b) bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený; c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné; d) nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2; ako boli dodržané podmienky podľa § 209 ods. 1 a § 211 ods. 1, e) rozhodnutie napadnuté odvolaním zaniklo inak.

Preto najvyšší súd po zistení, že odvolanie podal iný subjekt než účastník konania - žalobca, pričom ani po riadne doručenej výzve nebola preukázaná existencia oprávnenia tento procesný úkon vykonať v mene a na účet žalobcu (plnomocenstva), postupoval podľa § 218 ods. 1 písm. b) O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a odvolanie ako podané neoprávnenou osobou odmietol.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, pretože odvolanie bolo odmietnuté (§ 224 ods. 1, § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. per analogiam, v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.